

rður oyum

og í haganum omanfyri Vestmanna.

Hann sigur, at SEV hevur longu fingið heilt nógva vitan um orkuframleiðslu úr vindi í Føroyum og tey næstu árinu skulu brúkast til at útvega enn meiri vitan.

Men royndirnar av hesum vindmyllunum hava ikki bara verið góðar.

– Nógva hevur verið tosað um, at tað órógvast netið hjá SEV at hesar vindmyllurnar koma afturat. Og tað hava vit eisini ásannað nú vit hava havt hesar triggjar myllurnar.

– Myllurnar órógva netið, men enn hevur tað ikki verið verri enn so, enn at SEV hevur kunnað hildið seg innanfyri tey kravdu markvirðini.

Tá ið netið órógvast merkir tað, at SEV fær ikki leverað streymin við tí kravda spennings-góðskuna og tað kann gera at elektrisk tól og elektrisk útgerð, oyðilegst.

– Sostatt ber ikki til at seta fleiri myllur á netið hjá SEV, sum støðan er nú og tískil kunnu vit fyríbils gloyma alt um at tapesera Føroyar við vindmyllum, soleiðis sum onkur kanska droymur um.

Hann vísir á, at ein diesel-motorur ella ein vatnturbina geva heilt støðugan streym, tá ið tær verða sett til.

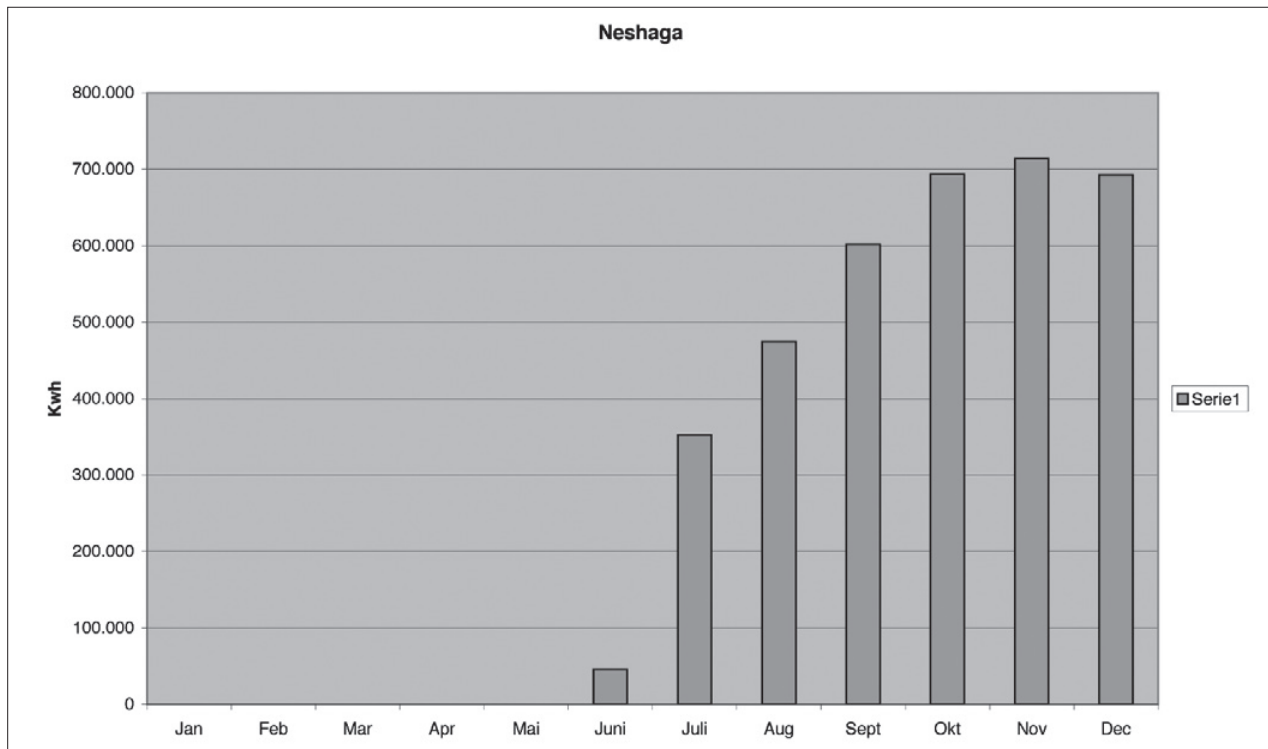
– Men tað er ógvuliga ójavnt, hvussu nógva ein mylla framleiðir, tí tað veldst alt um, hvussu nógva vindur er og tað ger, at netið órógvast.

Finn Jakobsen sigur, at í eini roynd at loysa trupulleikan við at netið órógvast, hevur SEV sett pening av í ár í eini roynd at útvega tól fyri, sum verða sett á netið og sum stabilisera spenningin, so at hann alla tíðina verður innanfyri tey kravdu markvirðini.

Talan er um eina battarískipan, sum tað løðir uppí, tá ið myllurnar geva ov nógvan streym, men sum streymur verður tappaður av, tá ið myllurnar geva ov lítlan streym.

Sostatt kann veitingin altíð verða støðug.

– Hetta við at netið órógvast, er ikki ein trupulleiki, sum bara føroyingar hava. Munurin er bara, at vit mugu klára okkum sjálvi. Vit liggja einsamøll úti í Atlantshavi og netið er sera lítið, samanborið við netini í øðrum londum. Men av tí at okkara net er so lítið, er

Hendan stabbamyndin vísir, hvussu nógvan streym vindmyllurnar í Neshaga hava framleitt hetta seinasta árið. Framleiðslan svarar rættiliga væl til tær metingar, sum SEV gjørdi frammanundan

tað tilsvandi viðbrekið og tí tolir tað lítið av, áðrenn tað órógvast. Hinvegin er netið í Danmark samanbundið bæði við Týskland og Svøríki og tí tolir tað nógva meiri órógv enn okkara net tolir.

Tað er ikki av tilvild, at SEV hevur sett triggjar myllur upp í Neshaga og at Røkt hevur triggjar myllur omanfyri Vestmanna. Hetta er nevniliga tað, sum netið hjá SEV tolir, uttan at tað verður órógvað so nógva, at tað er neyðugt at keypa eina stabiliseringsskipan, sum enn er rættiliga dýr.

Stór menning

Spurningurin er so, hvat fer at henda framyvir.

– Hetta komandi árið skal í fyrstu syftu brúkast til at fáa meiri vitan burtúr teimum myllum, vit hava keypt. Men tað skal eisini brúkast til at kanna um tað ber til at seta stabiliserandi tól á netið so at fleiri myllur kunnu setast upp, uttan at órógva netið so illa, at SEV ikki fær hildið seg innanfyri tey kravdu markvirðini.

Finn Jakobsen sigur sostatt, at sum støðan er nú, kunnu vit gloyma alt um, at vindorka skal verða eitt álít í orkuveitingini í Føroyum.

Men nýggja tøkkin, sum tann stabiliserandi útgerðin at seta á netið, kann broyta fortreytirnar rættiliga munandi og tá kann talan verða um vindorku á einum heilt øðrum støði.

– Fyrst verður tað kortini neyðugt at tøkkin verður ment so nógva, at prísurin verður soleiðis, at tað ber til at fáa ein burðardyggan rakstur, annars verður streymurin ov dýrur.

Samstundis er stór gongd í at menna elektrolýsuverk, har vindmyllur gera streym til framleiðslu av vatni.

Harafturat verður arbeitt við at menna alduorku. Tað er eitt arbeiði, sum SEV er farið undir saman við Wavegen. Í hesum sambandi hava SEV og Wavegen stovnað felagið SeWave, sum ætlar at gera eitt alduorkuverk við Nípuna í Vágoy.

Og í Noregi og Bretlandi verður eisini roynt at menna tøkni, sum kann vinna orku burtúr havstreymi. Í stuttum gongur tann tøkkin út uppá at seta myllur niður á botn, so at tað er streymur, sum fær bløðini at mala, heldur enn vindur.

Sjálvur hevur Finn Jakobsen stórt álít á, at tøkkin um nøkur ár verður so framm-arlaga, at tað ber til at nýta hana á burðardyggum grundarlagi og tá broytast fortreytirnar munandi.

Opin fyri møguleikum

Annars ásannar hann, at oljan er nú so dýr, at SEV

noyðist at hugsa um aðrar orkukeldur.

– Tað er eisini ein ábyrgd sum SEV tekur í fullum álvara og tí er felagið ógvuliga opið fyri nýggjum møguleikum.

Í hesum sambandi er vindorka ein møguleiki, sum SEV hugsar nógva um og sjálvur ivist eg ikki í, at tað er ein framtíð í hesum. Tann framtíðin er ikki bara beint hinumegin næsta horn.

Sum sagt er nýtslutíðin fyri eina myllu í Føroyum áleið 3800 tímar um árið. Men eitt ár 8760 tímar og vit hava skyldu til at veita viðskiftafólki okkara støðugan streym allar 8760 tímarnar um árið. Orkan sum manglar í, má so framleiðast við vatnorku, ella aðrari orku.

Men enn stava 55% av orkuframleiðsluni hjá SEV frá oljuverkum, 40% stava frá vatnorku og bara 5% stava frá vindorku.

– Tí mugu vit hugsa um aðrar orkukeldur. Sjálvandi skulu vit útbyggja vatnorkuna, men eisini hon er avmarkað og hartil er tað dýrt at útbyggja hana. Hinvegin er vatnorkuútbygging ein iløga sum heldur sær rættiliga leingi, eini 50-100 ár, samstundis sum ein vindmylla bara heldur í 15 ár.

– Skulu vit hugsa um aðrar orkukeldur, verður mett, at tað ganga eini 10 ár, áðrenn elektrolýsuverkin verða so framkomin, at tey kunnu brúkast til burðardyggja streymframleiðslu. Samstundis verður mett, at menningin av alduorku er á sama støði, sum vindmyllutøkkin var fyri 15 árum síðani.

Harumframt er arbeiðið at menna verk, sum vinna orku burtúr havstreymi, men tann tøkkin er eisini á sama støði, sum vindmyllutøkkin var fyri 10 árum síðani.

– Hesi næstu 10 árinu vænti eg sostatt, at rættiliga

stór frambrot fara at enda í royndunum at menna varandi orkukeldur, sigur Finn Jakobsen.

Men hetta vísir bara, at vit verða rættiliga tengd at oljuni í nakað nógva ár afturat, leggur hann afturat.

Nú tað verið tosað um vindorku, alduorku og aðrar orkukeldur í nógva ár, men tað er ikki fyrrenn tey seinastu árinu, at SEV er komið ígongd av álvara. Hava tit verið ov seinir á veg?

– Tað haldi eg avgjørt ikki. Vit hava fylgt gjølliga við tøkniligu menningini á økinum, men sum sagt ganga tað nøkur ár afturat, áðrenn tøkkin er so frammaliga til føroysk viðurskifti, at vit kunnu fáa burðardyggja orkuframleiðslu burtúr nógva av teimum varandi orkukeldum, har menningin er komin longst.

– Tað er eisini ein spurningur um SEV skal vera royndarkanin og ganga undan at menna tøkni, sum enn er á royndarstigi. Vit kunnu eisini gjørt sum grønlendingar. Teir hava heilt greitt boðað frá, at teir seta ongar vindmyllur upp, fyrrenn í 2010, tí tá meta teir, at tøkkin er nóg frammaliga.

– Kortini halda vit at vit hava eiga at geva okkara ískoyti til menningina, sigur Finn Jakobsen. Tað er samstarv okkara í SeWave eitt dømi um, leggur hann afturat.

Sí annars

www.sev.fo
www.sewave.fo

Hóast tað bara eru 200 metrar ímillum myllurnar í Nesaga, er tað rættiliga stórur munur á, hvussu nógvan streym tær klára at gera. Tað vísir, at tað er ikki bara neyðugt við góðum myllum. Staðið, hartær verða settar, skal eisini veljast við allarstørsta umhugsi